

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

Smernica č.: 1/2021

Názov: Správa skalných oblastí

Schválené: Anton Pacek, predseda

Účinnosť od: 15.7.2021

Ako otvoriť a spravovať lezeckú oblasť

Článok I

Komisia ochrany prírody SHS JAMES

Komisia ochrany prírody SHS JAMES (ďalej aj KOP) zastrešuje preisťovanie lezeckých oblastí zabezpečuje istiaci materiál a jeho distribúciu správcovi oblastí vrátane Vysokých Tatier, komunikáciu s orgánmi ochrany prírody a predstaviteľmi štátnej správy. Spolu s Metodicko – bezpečnostnou komisiou SHS JAMES (ďalej aj MBK) vytvára metodiku preisťovania a zabezpečuje školenie správcov oblastí. KOP stanovuje správcov oblasti len v takých lokalitách, ktoré sú oficiálne určené na vykonávanie lezeckej činnosti.

Článok II

Správca lezeckej oblasti

Správca lezeckej oblasti je dobrovoľník, člen SHS JAMES, so skúsenosťami ako preisťovať cesty a osádzať trvalé istenia, člen miestneho lezeckého klubu, resp. všeobecne uznávaný lezec s autoritou, ktorý koordinuje odisťovacie aktivity v oblasti. Správca spolupracuje s KOP, oblastnou radou, orgánmi ochrany prírody na lokálnej úrovni, predstaviteľmi miestnej správy a miestnymi klubmi. Správca oblasti je povinný raz za 5 rokov absolvovať kurz pre správcov oblastí.

Aktivity správcu oblasti

1. Zabezpečuje kontrolu trvalých istení v lezeckej oblasti a rieši s tým spojené problémy, výmenu alebo odstránenie istenia, usmerňuje osadzovanie istenia na správnych miestach a správnym spôsobom.
2. Je kontaktnou osobou pre ohlasovanie v prípade, že činnosť lezcov odporujúce týmto pravidlám, pre ohlásenie poškodenia istenia, reťazí, prípadne výskyt voľných skál a každú ďalšiu činnosť spojenú s danou oblasťou
3. Posiela raz ročne KOP správu o stave istení, o preistení starých ciest a vytvorených nových cestách.

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA
IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

4. Konzultuje nové cesty s ich autormi a koordinuje umiestnenie istení na správnom mieste, pričom tvorca cesty je povinný dopredu nahlásiť svoj úmysel vytvoriť ju. V prípade ak autor prichádza pri tvorbe cesty do konfliktu s týmito pravidlami, správca oblasti má právo zakázať vytvorenie takejto cesty.
 5. Je kontaktnou osobou pre KOP ohľadne distribúcie istiacich prostriedkov (nity, lepidlá, štandy, reťaze, mailonky...) a následne zabezpečuje ich použitie na preistovanie alebo ich poskytne po dohode iným autorom ciest. **Nity takto distribuované od KOP sa prednostne použijú na preistovanie už existujúcich ciest.**
 6. Zastupuje SHS JAMES pri rokovaníach s miestnymi predstaviteľmi ochrany prírody, majiteľmi pozemkov a samosprávami.
 7. Zabezpečuje údržbu miestnej infraštruktúry, najmä chodníky, rebríky, zábrany proti zosuvom terénu, atď.
 8. Zhromažďuje informácie o najlepších výstupoch v príslušnom roku.
 9. Osoba správcu je stanovená KOP vždy na dobu neurčitú, menuje i ho odvoláva KOP na základe relevantnej žiadosti miestnych klubov alebo oblastnej rady a po zvážení všetkých okolností.
 10. Pravidelne organizuje v lezeckej oblasti čistiace deň.
 11. Dohliada na to, aby sa nevykonávala žiadna činnosť v trvalo alebo dočasne zakázaných oblastiach.
- Lezenie je nebezpečný šport. Lezci lezú na vlastné riziko. Správca oblasti nezodpovedá za prípadné zranenie alebo usmrtenie pri vykonávaní lezeckej činnosti.**

Článok III

Odporúčaný postup pri otváraní novej oblasti

1. informovať KOP o zamýšľanom otvorení novej oblasti ešte pre skalné lezenie alebo drytooling pred začiatkom lezeckých aktivít
2. ak je to oblasť zaujímavá na lezenie, KOP rozhodne, či daná oblasť bude slúžiť pre skalné lezenie, drytooling, alebo pre obidve aktivity a určí správcu pre túto oblasť

Správca v spolupráci s KOP učiní nasledujúce kroky:

3. zistí, kto je vlastníkom pozemku, na ktorom sa nachádza oblasť
4. v spolupráci s KOP zistí stupeň ochrany danej lokality (rezervácia, národný park...)
5. zistí ďalšie dôležité informácie (prístupové cesty, chodníky, parkovacie možnosti...), pripraví situačný náčrt oblasti a charakteristické fotky
6. zorganizuje stretnutie s vlastníkom pozemku ako aj miestnymi predstaviteľmi ochrany prírody a prediskutuje možnosti a podmienky na vykonávanie lezeckej činnosti, osadzovanie istení, prístupové cesty, chodníky, úpravu pozemku pod stenou, parkovanie, kempovanie...

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

7. informuje KOP o dosiahnutých výsledkoch

Následne KOP učiní ďalšie kroky:

8. pokiaľ je to nevyhnutné, oficiálne požiada vlastníka o povolenie lezenia, parkovania a prístupu ku skale

9. pokiaľ je to nevyhnutné (oblasť sa nachádza vo vyššom ako 2. stupni ochrany prírody – národné parky, prírodné rezervácie, národné prírodné rezervácie...), oficiálne požiada orgány ochrany prírody o povolenie vykonávania lezeckej činnosti a prístupu ku skalám

10. pokiaľ je to nevyhnutné (oblasť je aj kultúrnou pamiatkou) oficiálne požiada kultúrne inštitúcie o povolenie vykonávania lezeckej činnosti

Vykonávanie lezeckej činnosti v novej lezeckej oblasti je možné až po absolvovaní všetkých predchádzajúcich bodov a po tom, ako sú vydané súhlasné stanoviská všetkých dotknutých inštitúcií.

Pozn.: povolenie na lezenie od orgánov ochrany prírody a od kultúry neznamená, že vlastníci pozemkov súhlasia s lezením

Článok IV Kurz správcov oblastí

KOP organizuje spravidla jedenkrát do roka jednodenný kurz pre správcov oblastí a to v spolupráci s MBK a Horolezeckou školou JAMES. Účastníkmi kurzov sú správcovia oblastí, potenciálni správcovia oblastí a skúsení lezci, ktorí preisťujú staré cesty, resp. sú tvorcami nových ciest.

Program kurzu

1. Odporúčaný postup ako otvoriť novú oblasť pri súčasnej legislatíve – prednáška (1 hod.)

2. Ako osadzovať fixné istenia - prednáška, fotky, videá (1 hod.)

3. Ako osadzovať fixné istenia – ukážka (2 hod.)

- prednášajúci vyberie pevnú skalu, vyvrtá diery, vyčistí diery, osadí mechanický aj lepený nit, postupuje podľa metodiky SHS JAMES

- prednášajúci diskutuje s účastníkmi o skúsenostiach s preisťovaním, prezentuje typy nitov, typy lepidla a ďalšieho istiaceho materiálu

- po vytvrdnutí lepidla prednášajúci spraví test zaťaženie nitov na trhačke a preberie s účastníkmi výsledky testu (ak je takéto zariadenie k dispozícii)

4. Bezpečnostné pravidlá – certifikovaný materiál, správne istenie, práca vo dvojiciach – prednáška (1 hod.)

5. Praktická časť kurzu – všetci účastníci si vyskúšajú správne osadzovanie istení – (3 hod.)

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

6. Diskusia k praktickému uplatňovaniu všeobecných pravidiel, spätná väzba z oblastí, riešenie prípadných problémov pri tvorbe, preisťovaní a udržiavaní ciest.

Článok V Preisťovanie oblastí

5a. Všeobecné pravidlá

Pri preisťovaní oblastí je nevyhnutné dodržiavať platné normy EN 959 (UIAA 123). V lezeckých oblastiach používať na preisťovanie najmä lepené nity, mechanické nity iba v špecifických prípadoch, ak charakter robenia cesty nedovoľuje použitie lepených nitov (napr. vo veľkých previsoch). Na preisťovanie sa používajú certifikované materiály (nity, lepidlá, mailonky, kruhy...). Inštrukcie výrobcov materiálu je nevyhnutné dodržiavať. Osadzovanie fixných istení musia robiť osoby so skúsenosťou v tejto problematike. Cesty je nutné zásadne odisťovať podľa metodiky SHS JAMES a v súlade s dokumentami Metodickéj a bezpečnostnej komisie (MBK) SHS JAMES.

Hlavné princípy pre správckovské aktivity sú nasledovné:

- v existujúcej oblasti sa preisťujú predovšetkým už vylezené cesty s rešpektom k cestám, ktoré sú významné z historického hľadiska pre danú oblasť. Ak daná cesta križuje značnú časť steny, nové cesty odisťovať tak, aby sa dala liezť aj pôvodná cesta a aby bol zachovaný jej charakter
- pri čistiacej práci na skale majú aktéri vykonávajúci túto činnosť povinnosť zabezpečiť dohľad nad bezpečnosťou. Je neprípustné, aby sa ktokoľvek zdržiaval pod čisteným priestorom a v jeho blízkosti
- v oblastiach, kde je zakázaná lezecká činnosť sa nesmú odisťovať cesty
- neodporúča sa nechávať v cestách natrvalo expresy. Pri skúšaní cesty je možné si nacvakať expresy a nechať ich tam do vylezenia cesty. Po jej vylezení je potrebné expresy odstrániť
- zvážiť hustotu línií a ich križovanie, aby sa súčasne dalo liezť viacero ciest
- za novú cestu sa považuje línia, ktorá má jednoznačne vizuálne zrejmý samostatný smer, pričom nie je nutné, aby bola osadená nitmi. Takejto ceste autor môže dať samostatný názov
- preistiť akúkoľvek cestu môže iba osoba, ktorá je k tomu poverená správcom oblasti

5b. Súhlas autora

Všetky pôvodné prvovýstupy urobené a prelezené voľne odspodu alebo cesty, ktoré sú významné z historického hľadiska pre danú oblasť, musia mať pri preisťovaní súhlas autora na výmenu istení. V prípade že istenie nespĺňa svoju funkciu, správca môže odsúhlasiť jeho výmenu aj bez súhlasu autora. Vo všeobecnosti všetky technické prvovýstupy, metodické cesty je možné preistiť aj bez súhlasu autora.

5c. Modifikácia ciest alebo sekanie chytov v cestách

Pri tvorbe ciest je prísne zakázané sekaním vytvárať chyty a stupy. Pokiaľ tvorca cesty čistí skalu za účelom, aby sa nedrolila alebo odstraňuje jej lámavé časti, ide o čistenie. Pokiaľ modifikuje skalu za

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

účelom vyrobenia lepšieho chytu alebo stupu, ktorý sa bude následne používať a uľahčí lezcovi prekonanie konkrétneho miesta v skale, ide o sekanie/doktoring, ktorý je neprípustný. Chyty/stupy v existujúcich cestách alebo projektoch žiadnym spôsobom nemodifikovať, napr. za účelom, aby niekomu cesta lepšie "sadla".

Pokiaľ napriek tomu modifikovaná cesta už existuje (platí pre cesty vytvorené pred 21.5.2021), nebude automaticky zlikvidovaná a upravená späť do pôvodnej podoby. Stane sa tak až v momente, pokiaľ sa modifikovaná cesta, alebo jej časť prelezie voľne bez vysekaných chytov.

5d. Tvorba názvov ciest

Ak mala cesta názov, tak aj po preistení a prípadnom voľnom prelezení, jej zostáva pôvodný názov. Názvy ciest spravidla nemajú obsahovať vulgárne výrazy.

5e. Označovanie ciest

Hneď po osadení istiacich prostriedkov je autor povinný cestu označiť zavesením slučky do prvého nitu. Z pôvodnej už vylezenej cesty slučku odstráni až v momente keď sa presvedčí, že všetky istenia dostatočne pevné. Ak sa jedná o novú cestu, visiaca slučka v prvom istení znamená, že autor danú cestu skúša voľne preliezť. Rok po osadení istení (ktorý je súčasne i dňom, keď o tomto počíne informuje správcu oblasti) sa stáva cesta otvoreným projektom. To isté platí aj o obsadení línie na prvovýstup.

5f. Označovanie chytov

Je neprípustné, aby sa v lezeckých cestách farbou, sprejom, resp. iným trvalým spôsobom vyznačovali postupové chyty a stupy. Toto nariadenie platí aj pre drytoolové oblasti.

Článok VI

Osadzovanie lepených nitov

6a. Nity v ceste

V lezeckých oblastiach existujú cesty športové, zmiešané a tradičné.

Športové cesty sú odistené nitmi a netreba v nich zakladať vlastné istiace prostriedky.

Zmiešané cesty sú čiastočne odistené nitmi a tam, kde to terén umožňuje si lezec zakladá vlastné istiace prostriedky.

V tradičných cestách nie sú nity a lezec si výlučne zakladá vlastné istiace prostriedky.

Natrvalo osadené istenia sa osádzajú výlučne do pevnej skaly. Ak takáto možnosť neexistuje, je potrebné zvážiť, či v takomto teréne odisťovať cestu, alebo použiť predĺžené istenia.

Športové cesty

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

Pre športové cesty sa prvé istenie odporúča umiestniť maximálne 3 – 4 m nad nástupom do cesty. Je potrebné zvážiť terén a obťažnosť. Ak vedie začiatok cesty v ľahšom teréne ako jej zvyšok, nie je potrebné strikne dodržať toto pravidlo.

Ak je nástup do cesty veľmi ťažký a hrozí pád na zem, prvé istenie môže byť aj nižšie.

V prípade pádu pod prvým istením a možnosťou pokračovania v páde na zemi je potrebné spraviť pre ističa štand (lepený nit, slučka na strome...)

Ďalšie nity sa osadzujú tak, aby nehrozil pád na zem alebo na policu v stene.

6b. Štandy

Pri tvorbe štandu je nevyhnutné osadiť dve nezávislé fixné istenia do pevnej skaly. Istenia je potrebné prepojiť reťazou so zlaňovacím krúžkom, alebo ak je spodné istenie spúšťací baran, prepoja sa istenia samostatnou reťazou.

Zlaňovací bod sa môže častým používaním rýchlo zničiť. Preto na lezenie s horným lanom dbať na používanie zámkovej karabíny, ktorá sa cvakne do zlaňovacieho bodu.

Článok VII

Príspevok a povinnosti lezcov vo vzťahu k ochrane prírody

- použite existujúcu prístupovú cestu do oblasti a pravidelne ju udržiavajte
- v oblastiach s vyšším stupňom ochrany umiestňujte zlaňovací bod pod prvú policu, kde by mohli byť chránené rastliny, prípadne hniezdiská operencov
- Informujte ochranu prírody o hniezdení chránených druhov vtákov, úmrtiach živočíchov, nových jaskyniach...
- upozorňujte iné osoby o porušovaní ochrany prírody a nedodržiavaní sezónnych lezeckých obmedzení
- pravidelne organizujte čistiaci deň v lezeckých oblastiach (zbieranie odpadkov, úprava terénu...)
- pomáhajte a spolupracujte s predstaviteľmi ochrany prírody
- publikujte články o ochrane prírody v našom časopise Horolezec
- vo vyššom stupni ochrany nezakladajte ohne, správajte sa ticho, dodržiavajte všetky pravidlá ochrany prírody
- pokiaľ máte vedomosť o nehode, poškodenom istení, uvoľnených skalách, prípadne iných dôležitých okolnostiach, informujte správcu oblasti

Článok VIII

Ďalšie ustanovenia

SLOVENSKÝ HOROLEZECKÝ SPOLOK JAMES, o. z.

Junácka 6, 832 80 BRATISLAVA

IČO: 00586455, DIČ: 2020871971

- v prípade poškodeného istenia, voľných skál... informujte KOP a správcov vyplnením dotazníka na webovej stránke SHS JAMES www.james.sk/istenia.asp?pageid=89&portal_id=1
- o porušení ochrany prírody alebo nerešpektovaní pravidiel tvorby ciest je potrebné informovať správcu oblasti ako aj KOP, ktorí zväžia ďalšie kroky pre konkrétny prípad (zrušenie cesty, vylúčenie zo SHS JAMES...)
- V lezeckých oblastiach, pre ktoré dostal SHS JAMES výnimku na lezeckú činnosť môžu liezť len organizovaní lezci s platným členským preukazom, neorganizovaní lezci v takýchto oblastiach nesmú liezť, zoznam výnimiek si pozrite na www.james.sk/ochranaprirody/
- Ak horolezecké školy využívajú lezecké oblasti pod správou SHS JAMES na horolezecký výcvik, je ich povinnosťou o týchto aktivitách informovať správcu oblasti a zväžiť prípadnú pomoc pri ich preistovaní
- táto smernica nadobúda platnosť a účinnosť dňom jej schválenia VV SHS JAMES
- drytoolingové sektory vždy spadajú pod skalnú oblasť a sú pod správou príslušného správcu a o vyhradenom mieste na drytooling rozhodne KOP

Prílohy:

Príloha č. 1 – zoznam skalných oblastí a ich správcov – je zverejnená na webovej stránke www.james.sk → Komisie → Ochrana prírody → článok zo dňa 10.2.2021 „Zoznam lezeckých oblastí na Slovensku, obmedzenia, správcovia skál“

Príloha č. 2 – zoznam drytoolingových oblastí – je zverejnená na webovej stránke www.james.sk → Komisie → Ľadové lezenie → článok o drytoolingových oblastiach bude pridaný na stránku do 31.8.2021 a bude mať názov „Zoznam a sprievodca drytoolových oblastí na Slovensku“

V Bratislave dňa 15.7.2021

Anton Pacek

Predseda SHS JAMES

